

Mestres de pel·lícula

Fitxa de la pel·lícula "El nen de la bicicleta" adreçada als pares

Fitxa tècnica

Títol original: *Le gamin au vélo.*

Durada: 1h i 24 minuts

País i any de producció: Bèlgica, 2011.

Direcció: Jean-Pierre i Luc Dardenne.

Interpretació: Cécile de France, Thomas Doret, Jérémie Renier, Fabrizio Rongione, Egon di Mateo.

De què va la pel·lícula?: en Cyril viu temporalment en un centre d'acollida. No sap on és el seu pare. Desemparat, però tenaç, el busca sigui com sigui. Perquè en el fons el que necessita trobar és l'afecte que li falta. El seu món està trencat. Li costa expressar les emocions, tot el rebombori que viu per dins provoca que es bloquegi, que li costi riure i plorar. La violència i les ganes de fugir, de córrer, d'allunyar-se, s'acaben convertint en una necessitat. Però coneixerà la Samantha, una perruquera que l'acollirà els caps de setmana i que s'anirà convertint en una llum d'esperança. En la possibilitat d'apropar-se a la realitat de què fugia. Cyril, amb la seva bicicleta, pedaleja entre la vulnerabilitat dels petits i dels grans..

El convidat: Jaume Cela és mestre i escriptor. Va ser director de l'Escola Bellaterra i ha tingut un paper rellevant a l'Associació de Mestres Rosa Sensat. L'any 2008 va rebre la Creu de Sant Jordi. Ha escrit llibres com *Tu m'aprens. Memòria i oblit d'un aprenent de mestre* (2011), *Quadern de dilluns* (2013) i *Apunts d'un aprenent de mestre greument jubilat* (2015).

Continguts que es treballen

Aquesta fitxa ha estat creada per l'equip de Catorze amb la voluntat d'estimular entre els pares un debat ric, engrescador i obert que ens ajudi a educar millor. Els continguts principals que treballarem a través de la pel·lícula *El nen de la bicicleta*, així com de les reflexions i interpretacions recollides durant la sessió del cicle *Mestres de pel·lícula*, són:

- L'ètica.
- La resiliència.
- La perseverança.

- La diferència entre les bones pràctiques i el discurs.
- La diferència entre vigilar i confiar.
- L'educació es basa en establir relacions i en estimar.
- La diferència entre ser i ser-hi.
- La importància del treball en equip.
- La importància de fer una escolta atenta, que vagi més enllà de les paraules.
- Davant d'una situació delicada, com podem fer-nos costat i ajudar-los a entendre què passa.
- Quina és la responsabilitat dels pares i dels mestres.
- Entendre la complexitat i les motxilles emocionals que sovint carreguen les persones.

Abans de veure la pel·lícula, què en penses, d'això?

Et suggerim una sèrie de preguntes per estimular el debat previ al visionat de la pel·lícula:

Què vol dir ser adolescent a la societat actual?

Quina és la responsabilitat dels pares?

Com creus que els pares haurien de cuidar les relacions amb els fills?

Què en penses de l'institut del teu fill? El centre és conscient de la teva opinió? Quina relació hi tens? Creus que és important anar a la una?

Com creus que s'haurien de posar els límits als fills?

Com creus que es poden gestionar els conflictes amb els adolescents?

Com creus que els fills poden aprendre a ser conseqüents dels seus actes?

Què vol dir saber escoltar els fills?

Els fills aprenen més pel que els pares diuen o pel que els pares fan?

Creus que és necessari que els pares s'ho passin bé educant?

Com es pot reforçar l'autoestima dels fills? I la dels pares?

Què creus haurien d'esperar els pares dels seus fills?

I després?

Et suggerim una sèrie de preguntes per estimular el debat previ al visionat de la pel·lícula:

Què t'agrada de la Samantha i què no?

Per què la Samantha actua com actua? Per què es fa responsable, des d'un primer moment, d'en Cyril sense conèixer-lo de res?

Per què creus que en Cyril sempre fuig del centre i en canvi acaba tornant amb la Samantha?

Quina diferència hi ha entre confiar i vigilar?

Quin creus que és el personatge que sap escoltar millor. Per què?

Quan en Cyril està atabalat, com creus que el podrien ajudar les persones del seu voltant?

Què simbolitza per a en Cyril la bicicleta?

Compara les tres formes d'estimar que mostren el pare d'en Cyril, la Samantha i el pare d'en Martin (el noi adolescent).

En Cyril no pot assumir a l'acte que el pare no el vol. Què necessita per pair-ho?

En Cyril està bloquejat emocionalment. Com creus que el podrien ajudar des del centre?

Creus que actualment els nens que tenen una situació semblant a en Cyril reben l'acolliment i la protecció necessaris?

En Cyril necessita saber on és el seu pare, però el centre li tapa els ulls a la veritat. Creus que en aquesta situació se li hauria d'ocultar la realitat?

Què en penses de la forma amb què el pare de l'adolescent resol el conflicte amb en Cyril? Com ho faries?

La Samantha seria una bona mestra? Per què?

Què pot aprendre la Samantha d'en Cyril?

Deu interpretacions d'escenes

T'oferim una selecció de deu interpretacions que van sorgir durant el debat a través de la participació del públic, de Jaume Cela i de Carles Capdevila i que conviden a reflexionar, a suggerir noves idees i a enriquir un possible debat.

1. Quan en Cyril es llança als braços de la Samantha, sense conèixer-la. “Per una banda, com pot ser que una persona es faci càrrec incondicionalment tot d'algú que no coneix? Per altra banda, el que demanen els nens als pares, als mestres o a qui vulgui exercir la funció educadora es resumeix en una pregunta: m'ajudes? És això el que està demanant en Cyril.”

2. Quan el pare d'en Cyril no vol dir-li que no el vol veure més, i demana a la Samantha que li ho expliqui ella. “Aquesta escena evidencia el mal que pot arribar a provocar a un nen el fet que els pares claudiquin de la seva responsabilitat.”

3. Quan la Samantha i en Cyril tornen en cotxe, després que el pare abdiqués de les seves responsabilitats. “Apareix el tema de les distàncies. La Samantha va conduint. El nen està enfadat. L'intenta

tocar, però ell la rebutja. Ell s'autolesiona. Ella para el cotxe, l'abraça fort i va disminuint la intensitat. El nen té l'evidència clara que el pare no el vol, i necessita un espai per poder asserenar-se.”

4. Quan en Wes (el noi que fa de camell) capta en Cyril donant-li afecte, i un sentit a la seva vida.

“Pot ser una metàfora sobre l'origen de la violència, generada per la manca d'amor. I com la violència sempre porta més violència.”

5. Quan en Mourad convida en Cyril al cinema, i ell diu que no vol anar-hi. “La Samantha, d'alguna manera, li dóna l'opció d'equivocar-se.”

6. Quan en Cyril agrideix la Samantha. “En realitat no és un atac contra ella, sinó que està manifestant un neguit. Cal que estem atents als nens, per saber llegir el motiu pel qual actuen com actuen. Perquè és possible que reaccionin així perquè no saben com treure el que porten dins.”

7. Quan la Samantha veu que no se'n surt i en Cyril s'escapa. Es posa a plorar i truca al centre.

“Moltes vegades com a pare o mare pots veure que no has arribat on voldries. Per això és important treballar amb l'escola i buscar noves maneres d'entendre què està passant. Més enllà d'això, d'alguna manera la Samantha truca i ho explica perquè és conscient que en Cyril ha d'afrontar les conseqüències del que ha fet.”

8. Quan el pare del Martin (el noi adolescent), després que en Cyril els agredís, exigeix justícia i obté els diners i el perdó. Permet que el fill no accepti les disculpes, que es prengui la justícia per la seva mà i que s'escapi de les responsabilitats: “direm que ha estat ell, amagarem la pedra.” “És una mediació falsa, com que la víctima no accepta les disculpes, es veu legitimat a fer mal. Mostra la doble moral de la societat.”

9. La simbologia de la bicicleta. “L'utilitza per fugir, si li prenen, lluita fins al final per recuperar-la, perquè és tot el que té. En canvi, al final de la pel·lícula mostra com pedaleja tranquil·lament al costat de la Samantha i fins i tot s'intercanvien la bicicleta. Simbolitza la pau que a poc a poc ha anat guanyant.”

10. Quan després de caure de l'arbre i desmaiar-se, en Cyril s'aixeca i se'n va tranquil·lament cap a casa. “Si pots estimar i ser estimat, per què has de preferir pegar? És una forma de dir: la violència ja no m'interessa. Ara ja tinc algú que m'estimi.”

Deu reflexions interessants

T'ofereixo una selecció de deu reflexions que van sorgir durant el debat a través de la participació del públic, de Jaume Cela i de Carles Capdevila i que conviden a reflexionar, a suggerir noves idees i a enriquir un possible debat.

1. "Als nens els va molt bé tenir pares imperfectes."
2. "En l'educació l'important no és ser, sinó ser-hi. Un fill necessita saber que els pares hi són."
3. "No et pots escapar de la influència ni dels pares ni dels mestres, et marquen per sempre."
4. "La feina dels pares és escoltar els fills. Una cosa és escoltar i l'altra saber què hi ha darrere de les paraules."
5. "Amb els adolescents no es tracta d'estar al costat seu, darrere de la pantalla, sinó d'estar a l'habitació del costat, per quan et necessitin."
6. "Els pares hem de saber on ens hem de situar. La distància adequada ajuda el nen a construir-se."
7. "Necessitem una societat en què una persona que tingui traumes se'n pugui sortir. Per això és important la resiliència. Un nen traumatitzat per sortir-se'n necessita tres coses: un vincle emocional (algú que l'estimi, en aquest cas, la Samantha), un relat (saber el perquè del que està vivint: per què el seu pare l'ha abandonat? Per què s'ha venut la bicicleta?) i un relat social (una societat que l'aculli)."
8. "No hem d'oblidar que com a adults, som models per als nens."
9. "L'educació es basa en l'acció."
10. "Els pares han de saber ser-hi a temps i retirar-se a temps."